

Θέμα 23ο: Σάββατο 5 / Κυριακή 6 Απριλίου 2025

ΕΝΔΥΝΑΜΟΥ ΕΝ ΤΗ ΧΑΡΙΤΙ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο μεγάλος απόστολος των Εθνών έχει συλληφθεί από τα καταδιωκτικά όργανα του αυτοκράτορα, του φοβερού Νέρωνα. Για δεύτερη φορά βρίσκεται φυλακισμένος στη Ρώμη, δεμένος με αλυσίδες σαν κακούργος. Δεν είναι όμως μόνο τα δεσμά που κάνουν τον γέροντα πια απόστολο Παύλο να υποφέρει. Υπάρχουν και άλλα που του προκαλούν πολύ περισσότερο πόνο.

Πρώτον είναι η εγκατάλειψη που δοκίμασε από μερικούς χριστιανούς, ακόμη και από τους πιο στενούς συνεργάτες του. Στη δίκη που έγινε πριν από τη φυλάκισή του ήταν εντελώς μόνος. Δεν είχε ούτε συνήγορο ούτε μάρτυρα υπερασπίσεως. Πράγματι, ενώ στη Ρώμη υπήρχαν πολλοί χριστιανοί, κανείς δεν είχε το θάρρος να παρουσιαστεί μαζί του και να τον υπερασπιστεί. Βέβαια, εκείνο που τον παρηγορούσε και ανέπαυε την ψυχή του ήταν η ολοζώντανη αίσθηση της παρουσίας του Κυρίου. Στην απολογία του είχε μαζί του τον Κύριο, που του έδινε χάρη και δύναμη και τελικά τον γλύτωσε από το στόμα του λιονταριού:

«Ο Κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέ με... καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος» (Β' Τιμ. δ' 17). Έτσι η δίκη αναβλήθηκε.

Επιπλέον κάποιες ειδήσεις που έφταναν στον δέσμιο Απόστολο, έκαναν εντονότερο τον πόνο και τη θλίψη της εγκατάλειψης. Υπήρχαν μερικοί χριστιανοί που ενώ στην αρχή ασπάστηκαν τη χριστιανική πίστη και ακολούθησαν με ενθουσιασμό τη ζωή του Ευαγγελίου, τώρα προτίμησαν τον δρόμο του κόσμου. Κι ήταν μάλιστα γνωστοί χριστιανοί, που κανείς δεν θα περίμενε να έχουν τέτοια εξέλιξη... Ο Φύγελλος, ο Ερμογένης και πολλοί άλλοι γνώριμοι μαθητές του από τη Μικρά Ασία απαρνήθηκαν τον Χριστό κι έτσι διέκοψαν τις σχέσεις με τον Απόστολό Του. Ακόμη κι ο Δημάς, που τον ακολουθούσε μέχρι και την προηγούμενη φυλάκισή του, τώρα τον εγκατέλειψε «αγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα» (Β' Τιμ. δ' 10). Στη Ρώμη τώρα, μόνο ο Λουκάς έμεινε πιστός κοντά του.

Ένα δεύτερο θέμα που τον απασχολούσε πολύ επίσης, ήταν η πορεία των κατά τόπους Εκκλησιών που ο ίδιος είχε ιδρύσει. Διαρκής ήταν η έγνοια του για την πρόοδό τους, «η μέριμνα πασών των εκκλησιών», όπως ο ίδιος έλεγε (Β' Κορ. ια' 28). Και πολύ τον στενοχωρούσε όταν μάθαινε για κάποιους ψευδοδιδασκάλους που με τις πλάνες και τις αιρετικές διδασκαλίες τους γκρέμιζαν ό,τι ο ίδιος με πολύ κόπο είχε κτίσει. Τελευταία είχε μάθει για την Έφεσο ότι εκεί δρούσαν ανάμεσα στους χριστιανούς κάποιοι αιρετικοί που δεν δέχονταν την πίστη στην Ανάσταση του Χριστού και με δόλια τεχνάσματα ή με μύθους και ιστορίες που εύκολα έχουν απήχηση στον πολύ λαό νόθευαν την ορθή πίστη. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος. Σαν τη γάγγραινα

που μεταδίδεται και στο υπόλοιπο υγιές σώμα, έτσι και μέσα στην Εκκλησία πολλοί χριστιανοί παρασύρονταν και πίστευαν σε αλλότριες θεωρίες ξένες προς τη διδασκαλία του Ευαγγελίου.

Υπήρχε όμως κι ένα τρίτο που τον ανησυχούσε. Η διεισδυτική ματιά και ο θεοφώτιστος νους του διέβλεπαν ότι έρχονται δύσκολοι καιροί. Σε αυτούς τούς έσχατους καιρούς όπου θα κυριαρχεί η διαφθορά και η ανηθικότητα, η ζωή των χριστιανών θα είναι αληθινό μαρτύριο. Χαρακτηριστικό αυτής της εποχής της αποστασίας θα είναι ο εγωισμός και η αλαζονεία του ανθρώπου, η ασέβεια προς τον Θεό, η έλλειψη αγάπης και συμπόνιας μεταξύ των ανθρώπων. Τα πάντα θα ρυθμίζει το χρήμα, το συμφέρον και η ηδονή. Μέσα σ' έναν τέτοιο κόσμο πώς θα αντέξουν οι πιστοί χριστιανοί;

Να λοιπόν τι απασχολούσε τον απόστολο των Εθνών, τον Παύλο, που τώρα βρισκόταν αλυσοδεμένος στη Ρώμη. Δεν σκεφτόταν τον εαυτό του και όσα δεινά υπέφερε. Εκείνο που τον απασχολούσε ήταν να βρει έναν τρόπο να μιλήσει στους πιστούς χριστιανούς και να τους μεταφέρει τον πόνο και την ανησυχία του: Να επισημάνει τον κίνδυνο να λυγίσουν και να εγκαταλείψουν τον πνευματικό αγώνα, να επιστήσι την προσοχή τους μπροστά στις αιρετικές διδασκαλίες που τους βομβαρδίζουν, να τους ενισχύσει μπροστά στους δύσκολους καιρούς που έρχονται...

Συγκεντρώνει λοιπόν τις δυνάμεις του και με πολλή προσευχή, πόνο και αγάπη συντάσσει την τελευταία του επιστολή. Είναι η Β' προς Τιμόθεον επιστολή. Μια επιστολή στον πολυαγαπημένο και πιστό μαθητή του που ο ίδιος είχε χειροτονήσει επίσκοπο στην Έφεσο. Τον Τιμόθεο τον γνώριζε από μικρό παιδί και τον αγαπούσε πολύ. Χαιρόταν την πρόοδό του και πραγματικά τον αναγνώριζε ως το πιο αφοσιωμένο από τα πνευματικά του παιδιά. Θα ήθελε σ' αλήθεια να τον ξαναδεί άλλη μια φορά πριν πεθάνει. Με την επιστολή του αυτή θα τον καλέσει στη Ρώμη. Ταυτόχρονα όμως θα αποτυπώσει και όλες τις παραπάνω σκέψεις και τις ανησυχίες του. Πολύτιμες παρακαταθήκες όχι μόνο για τον Τιμόθεο αλλά και για κάθε πιστό χριστιανό.

Γράφει το παράπονό του για το παραστράτημα μερικών μαθητών του που τον εγκατέλειψαν, του μιλά για τούς αιρετικούς που πρέπει να προσέχει, τον προειδοποιεί για τους χαλεπούς καιρούς που πλησιάζουν και για τους διωγμούς που πρόκειται να αντιμετωπίσουν ως γνήσιοι μαθητές του Χριστού. Όλα αυτά όμως δεν πρέπει να απογοητεύουν τον νεαρό Τιμόθεο. Κι επειδή ο απόστολος Παύλος γνώριζε ότι ο Τιμόθεος ήταν χαρακτήρας κάπως δειλός και είχε ανάγκη ενίσχυσης, σπεύδει με όλη την ψυχική του δύναμη να τον ενθαρρύνει:

«Σὺ οὖν, τέκνον μου, ενδυναμού εν τῇ χάριτι τῇ εν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Β' Τιμ. β' 1).

Εσύ, παιδί μου, του γράφει, αντίθετα με αυτούς που με αρνήθηκαν, φρόντιζε να ενδυναμώνεσαι με τη χάρη που πηγάζει από τη σχέση και την ένωσή μας με τον Ιησού Χριστό.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η προτροπή αυτή του αποστόλου Παύλου δεν είναι ένας λόγος που αφορά μόνο τον Τιμόθεο. Είναι λόγος θεόπνευστος που απευθύνεται σε κάθε πιστό, μάλιστα στους πιστούς νέους που, όπως κι ο Τιμόθεος, καλούνται να μείνουν πιστοί και αφοσιωμένοι στον Κύριο και στην Εκκλησία μέσα σε εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες.

1. Αλήθεια, έχει ο πιστός νέος σήμερα ανάγκη ενδυναμώσεως από τη χάρη του Θεού; Ποιες δυσκολίες έχει να αντιμετωπίσει; (...)

Όλοι έχουμε ανάγκη ενισχύσεως διότι είμαστε αδύναμοι άνθρωποι. Πολύ περισσότερο οι νέοι που βρίσκονται στο ξεκίνημα της ζωής τους. Αν τότε έγραφε αυτά ο απόστολος Παύλος με πόνο ψυχής για την εποχή του, πώς θα περιέγραφε άραγε τη σημερινή κατάσταση;

Μήπως σήμερα δεν βλέπουμε πολλούς που εγκαταλείπουν τον αγώνα και ακολουθούν τον κόσμο και τις πονηρές επιθυμίες του;

Μήπως σήμερα δεν διαδίδονται με τόση πληθωρικότητα οι αιρέσεις και κάθε είδους πλάνες;

Μήπως σήμερα δεν ζούμε τα σημεία των εσχάτων καιρών με τη διαφθορά και την εξαθλίωση να έχει φθάσει στο απροχώρητο;

Πώς να αντέξει ο χριστιανός νέος στις επιθέσεις του διαβόλου; Πώς να αντισταθεί στις προκλήσεις του κόσμου; Πώς να νικήσει την ίδια τη φύση του, που έχει τη ροπή προς το κακό κι εύκολα γλιστρά και ξεφεύγει από το δρόμο των εντολών του Θεού;

Μόνο «εν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Με τη δύναμη και τη χάρη του Θεού.

2. Τι σημαίνει όμως «χάρις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»; (...)

Χάρις Θεού είναι η λυτρωτική και σωτηριώδης ενέργεια που απέρρευσε από τη σταυρική θυσία του Κυρίου. Η σωτήρια δύναμη του Αγίου Πνεύματος που επιτελεί μυστικά και αθόρυβα θαυμαστή επίδραση στη ζωή του πιστού. Η θεία χάρη είναι αυτή που συγχωρεί τα αμαρτήματά μας, μας ανορθώνει από τις πτώσεις μας, μας αναγεννά πνευματικά, μας κάνει παιδιά του Θεού και μας δίνει τη δυνατότητα να απευθυνόμαστε προς Αυτόν και να Τον αποκαλούμε Πατέρα. Αυτή μας παρηγορεί στις θλίψεις, μας ενθαρρύνει στις δύσκολες ώρες, μας ενισχύει στον αγώνα της ζωής και σε κάθε καλό έργο μας. Μας ανακαινίζει, μας αγιάζει, μας σώζει.

Ειδικά με τις λέξεις «εν Χριστῷ Ἰησοῦ» ο απόστολος Παύλος προσδιορίζει την πηγή της χάριτος, που είναι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός.

3. Ο Κύριος Ιησούς Χριστός λοιπόν προσφέρει τη χάρη. Μπορεί όμως να τη λάβει ο καθένας και με ποιον τρόπο; (...)

Η χάρις προσφέρεται δωρεάν μόνο μέσα στην Εκκλησία, διότι μόνο η Εκκλησία είναι η «ταμιεύχος της χάριτος». Έτσι, πρώτη απαραίτητη προϋπόθεση για να δεχθούμε τη θεία χάρη είναι να είμαστε μέλη της Εκκλησίας. Αυτό γίνεται με το μυστήριο του Βαπτίσματος και του

Χρίσματος. Από τη μέρα αυτή που γινόμαστε χριστιανοί μπορούμε να λαμβάνουμε πλούσια τη θεία χάρη χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα που χρησιμεύουν ως αγωγοί της θείας χάριτος: Τη θερμή και τακτική προσευχή, την καθημερινή μελέτη του θείου λόγου, την ολόψυχη συμμετοχή στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, ιδιαιτέρως δε στον κυριακάτικο εκκλησιασμό και οπωσδήποτε τη συμμετοχή στα χαριτόβρυτα μυστήρια της Εξομολογήσεως και της θείας Κοινωνίας, τα οποία ζωογονούν την ύπαρξη του πιστού και είναι απαραίτητα για τη σωτηρία του.

Υπάρχει και μία δεύτερη προϋπόθεση για να μπορεί ο άνθρωπος να δεχθεί τη θεία Χάρη. Ο προσωπικός αγώνας για την κάθαρση από τα πάθη. Ο Μέγας Βασίλειος σημειώνει ότι «είναι αδύνατον να δεχθούμε τη θεία χάρη, αν δεν απομακρύνουμε προηγουμένως από τις ψυχές μας τα πάθη της κακίας που τις κυρίευσαν. Είδα εγώ ιατρούς οι οποίοι δεν δίνουν τα σωτήρια φάρμακα, αν οι ασθενείς δεν αποβάλουν με εμετούς από το σώμα τη χαλασμένη τροφή που προκαλεί τη νόσο... Αλλά και ένα δοχείο που είχε γεμίσει προηγουμένως με δυσώδες υγρό, αν δεν πλυθεί, δεν είναι δυνατόν να δεχθεί το μέρο» (Ε.Π.Ε. 5, 390). Απαιτείται λοιπόν καθημερινός αγώνας για την κάθαρση της ψυχής από τα πάθη. Και μάλιστα για την απομάκρυνση του πιο φοβερού πάθους, του εγωισμού και της υψηλοφροσύνης (το να νομίζουμε ότι έχουμε κάποια αξία). Διότι, όπως τονίζει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, «πώς γάρ δύναται να έλθει η χάρις να φωτίσει, ή να βοηθήσει τον άνθρωπον εκείνον οπού νομίζει πως είναι τι μέγα; πώς είναι σοφός; και πώς δεν έχει χρείαν από άλλου βοήθειαν; Ο Κύριος να μας λυτρώσει από τοιούτον έωσφορικόν πάθος και νόσημα» (Αγ. Νικοδήμου, Άόρατος Πόλεμος, εκδ. Νεκτ. Παναγόπουλος, σελ. 21). Μόνο η ταπείνωση ελκύει τη χάρη του Θεού. Είναι αυτό που ο λόγος του Θεού λακωνικά διατυπώνει:

«Ο Θεός υπερηφάνους αντιτάσσεται, ταπεινοίς δέ δίδωσι χάριν» (Ίακ. δ' 6).

Ζούμε σε μια εποχή με πολλούς πειρασμούς και δυσκολίες. Ο κόσμος προκαλεί και προσκαλεί σ' έναν δρόμο μακριά από τον Θεό, οι αιρέσεις και οι παραθρησκείες παραμονεύουν για να χτυπήσουν το επόμενο θύμα τους, ο διάβολος επιτίθεται συνεχώς με διάφορα τεχνάσματα... Θα αντέξουμε; Αν στηριχθούμε μόνο στις δυνάμεις μας, όχι. Θυμηθείτε το παράδειγμα του αποστόλου Πέτρου. Εμπιστεύθηκε τον εαυτό του και η εγωιστική αυτοπεποίθησή του τον οδήγησε στην πτώση και στην άρνηση.

Κι εμείς, λοιπόν, στον δύσκολο αγώνα της ζωής, στον σκληρό και αδυσώπητο πόλεμο «πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας του σκότους του αἰῶνος τούτου» (Εφ. ζ' 12) ας προσέξουμε να μην εμπιστευόμαστε τις δυνάμεις μας. Η πραγματική δύναμη κρύβεται στη χάρη που πηγάζει από την ένωσή μας με τον Θεό, τον Κύριο Ιησού. Άλλωστε όπως ο Ίδιος μας βεβαίωσε, χωρίς τη βοήθειά Του τίποτε δεν μπορούμε να επιτύχουμε· «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν», μας είπε (Ίω. ιε' 5).

Ας αντλούμε, λοιπόν, χάρη και δύναμη από τον μόνο Ισχυρό, τον Θεάνθρωπο Κύριο. Αν έχουμε σύμμαχό μας τη χάρη του Χριστού, είναι βέβαιο ότι θα αντιμετωπίζουμε νικηφόρα τις στρατηγικές του πονηρού, θα κυριαρχούμε στις προκλήσεις του κόσμου και θα μένουμε σταθεροί μαθητές Εκείνου που είναι ο μόνος Δυνατός.

ΣΥΝΘΗΜΑ: Δυνατοί μόνο με τη Χάρη του Χριστού.